هێزولایەنە سیاسیەکانی سەربەئەمریکا و میلیشیاکانیان هۆکاری سەرەکی بەرپاکردنی شەڕی ناوخۆین لە عێراقدا!

عبدالله مەحمود

abdulla.mahmud@gmail.com

جەنگی ئەمریکا لەدژی عێراق، هەر صەدام حسێنی لە دەسەڵات نەکێشایە خوارەوە، بەڵکە کۆمەڵگای عێراقی لەهەموو ڕوویەکەوە بەسەریەکدا ڕماند،و دەیان سەدام حسێنی کردە دێوەزمە بەسەر سەری خەڵکی عێراقەوە.

ئەمریکا بۆڕەوایەتی بەخشین بەجەنگی لەدژی عێراق، گەورەترین ماشێنی جەنگی بۆگێژکردنی ڕای دنیا خستەگەڕ" جەنگ دژی تیرۆرە" جەنگ بۆ وەلانانی هەڕەشەی ڕژێمی سەدام حسێنە لە دژی دراوسێکانی" جەنگ بۆ بەرگریکردنە لە ئارامی و ئاسایشی دنیا" جەنگ بۆ لەبەینبردنی چەکی کۆکوژە" جەنگ بۆڕزگاری خەڵکی عێراقە لەدەست دیکتاتۆریەت" جەنگ بۆ داپۆشینی ناوچەی ڕۆژهەلاتی ناوەراستە بەدیموکراسی و مافەکانی مرۆڤ" جەنگ بۆ لێدانە لە ئیسلامی سیاسی‌وکۆتایهینان بەهەرەشەی تیرۆریزم".........تاد. ئەمانە ئەو بەڵێنانەبوون کەبۆڕەوایەتی بەخشین بەجەنگ ئەمریکاو هاوپەیمانەکانی بەدەستیانەوە گرت.

سەرباری هاتنە مەیدانی دنیای بێداربوو، بەدژی جەنگ و جەنگخوازیدا، وەسەرباری پەیبردنی ئەم دنیای بێدارە بە ئاکامە زیانبارو دوورماوەکانی ئەم جەنگە لەسەر کۆمەڵگای ئینسانی، سەرئەنجام جەنگێك داسەپێنرا، جەنگێك کە پێشتر بە کوشتاری بەکۆمەڵەوە لە ڕێگای چەکی ئابلۆقەی ئابوری و بۆمبارانی ڕۆژانەو دانانی هێڵی بەناوپاریزگاری و ناوچەکانی دژەفرین...دەستی پێکردبوو، گۆردرا بە جەنگێکی ئاگرین، جەنگێك کە دەریاو زەوی و ئاسمانی تیا بەدەستەوەگیرا، وسەرئەنجام ڕژێمی دڕندەی بەعس لە دەسەڵات کێشایە خوارەوە، بەلاّم جەنگ هەر سەدام حسێنی وەلانەنا، بەڵکە هەرچی سیمای مەدەنیەتی کۆمەڵگای عێراق بوو لوشیدا، بنەمای ئابوری بەتەواوەتی داڕوخاند، دامەزراوە خزمەتگوزاری و کۆمەلاّیەتی و تەندروستی و تەرفیهی......تاد،لەبەین برد، هاوکات بۆ ئەم دیموکراسیەی گوێچکەی دنیای پێ کەرکرا، حزب و لایەنی سیاسی جۆراوجۆری کۆنەپەرستی قەومی و دینی وتایەفی،" عەرەب و کوردو تورکمان"" شیعەو سونە"، کۆکرانەوە و لەبەرەیەکدا بەزۆر بەیەکەوە لکێنران.

ئەم هێزو لایەنانە سیاسیانە، کە لەم بەرەیەدا کۆکرانەوە، لە ئیسلامی سیاسی یەوە تا قەومچیەکان، لە چەپە پرۆ ڕوسییەکانەوە تالایەنە بەناولیبرالی‌و نیۆ ئەورویی، لەکریگرتەکانی ئێران و سعودیەوە، تاموچەخۆرەکانی پنتاگۆن..... بەمەبەستی بەشداربوون لە دەسەلاّتی داهاتووی دوای سەدام حسێن و بەعسدا، هەر لەزووەوە کەوتنە پێشوازی لە سیاسەتی جەنگی ئەمریکاو ئەمەیان بەخێرو بەرەکەتێکی ئیلاهی تەماشاکرد، وئەوەی بۆیان گرنگ نەبوو ئاکامەکانی جەنگ و ئاسەوارەکانی بوو لەسەر دنیاو ناوچەکە بەگشتی و خەڵکی عێراق بەتایبەتی، ئەم بەرە کۆنەپەرستە بەمێژووی ڕابردووی و پەیامێك کە

هەڵگری بوون، ئامادەبوون بەسەر لاشەی بەکۆمەڵ لەخوێن هەلکێشراوی خەڵکی عێراقدا، بکەونە دوای پچرینی دەسەلات.
بە کەوتنی بەعس، حکومەت و دەوڵەتی عێراق لەبەریەك هەڵوەشا، ئەمریکا کە لەپرۆسەی سەربازیدا سەرکەوتنی بەدەستهێنا، بەحساباتی خۆی ئەمە کۆتایی شەرەو ئیتر بیناکردنەوەی عێراق و پێکهێنانەوەی حکومەت و سازدانەوەی قەوارەی دەوڵەت دەست پێدەکات، ئەمە وادەرنەچوو شەڕ لە ئەبعادێکی تردا درێژەی پەیداکرد، چ پاشماوەکانی بەعس و چ ئیسلامی سیاسی بنلادنی و زەرقاوی لەبەرەیەکدا بە پشتیوانی وڵاتانی کۆنەپەرستی ناوچەکە درێژەیان بەشەردا لەگەڵ هێزەکانی ئەمریکاو ئەو لایەنانەی کە لەژێر چەتری ئەمریکادا کۆببونەوە.
لەوکاتەوە عێراق بۆتە شانۆی شەڕێکی هەموو ڕۆژەی نێوان هەردوو بەرەی ئەمریکاو میلیشیای حزب و لایەنەسیاسیەکانی گوێ لەمستی ئەمریکاو بەرەی تیرۆریزمی ئیسلامی و قەوم چیەشکست خواردوەکانی ناسیونالیزمی عەرەب. لە شەڕی نێوان ئەم دوبەرەیەدا نە ئاسایش ماوە نە ژیانی نورمال، کۆمەڵگا نوقمی تیرۆر کوشتار تەقینەوەو میلتاریزم بووە و ڕۆژبەڕۆژیش ئەم دۆخە کەم وێنەیە قوڵتر دەبێتەوەو هەڕەشەکانی لەسەر ئایندەی سیاسی و کومەڵایەتی خەڵکی عێراق وناوچەکە زیاد دەکات.
هەموو هەوڵەکانی ئەمریکا بۆ دەربازبوون لەم هەلومەرجە، لە وەڕێخستنی سیناریۆی پێکهێنانی حکومەتی کاتی یەوە، لەهەڵبژاردنە یەك لەدوای یەکەکانەوە، لەهێنانی دەستوری کاتی و هەمیشەیەوە، لە پێکهێنانی پەرلەمان و هەڵبژاردنی سەرۆك کۆمارەوە.... کەهەمویان بە پلەی یەکەم بەمەبەستی دەرچونە لەو وەزعەی تێی کەوتووە،نەك نەیتوانیوە ئاسۆیەکی ڕۆشن بخاتە بەردەم خەڵکی عێراق، بەڵکە ئاسۆیەك بۆ دەربازبونی خۆشی لەم هەلومەرجە دیارنی یە.
ئەو هێزو لایەنانەی کەبڕیارە ئەمریکا حکومەتیان لێپێکبهێنێت، نەك هەر بڕوایان بەدیموکراسی نیە، نەك هەر بڕوایان بەحەقی هاوڵاتیبوون نییە، بەڵکە ئەمان خۆیان هێزی دژی دیموکراسی و هێزی دژی بەرەسمی ناسینی مافی هاوڵاتی بوونن و بەکردەوە دەیانەوێ کۆمەڵگای عێراق لەسەر بنەمای قەومی و دینی و تایفی جۆراوجۆردا لێکهەلپێکنەوەو!! هەرلایەکیشیان دەیەوێت لەزوترین کاتدا دەسەڵات لەدەستی خۆیدا قوتبی بکاتەوەو نەفی ئەوانی تر بکات.
هەلومەرجێك کە ئێستا لە عێراقدا دەگوزەرێت بەرهەمی واقعی ئەم ململانێ یەیە، ململانێی قەومی نێوان کوردو عەرەب و تورکمان، ململانێی دینی نێوان سونەو شیعە، وە ململانێی وڵاتانی کۆنەپەرستی ناوچەکە لە ڕێگای ئەم هێزانەوە.
دیارە هەرکام لە هێزانە لەئاکامی نەمانی دەوڵەت و یاسادا، بە پشتیوانی مادی و مەعنەوی و تەنانەت لوجیستیکی وڵاتانی ناوچەکە، هێزی میلیشیای سەر بەخۆیانیان سازداوە، و عێراق بەجیا لەشەڕی نێوان هێزەکانی ئەمریکاو هێزەکانی سەر بە ئیسلامی سیاسی بنلادنی و زەرقاوی، مەیدانی بەیەکدادانی میلیشیای ئەم هێزولایەنانەشە کە ئەمریکا لەسەرەوە لەبەرەیەکدا کۆی کردونەتەوە تاحکومەت و دەوڵەتی عێراقیان پێ پێکبهێنیتەوە.
ئەوەی کەبەدوای نەمانی بەعسەوە لەکۆمەڵگای عیراقدا روودەدات، لەچەشنی کوشتاری بەکۆمەڵ، سەربڕین و فڕێدانی لاشە شێوێنراوەکان لەگۆشەو کەناری شارەکان، دەستە دەستە دوزینەوەی

ژێرخاکراوەکانی سونەو شیعە، ئاشکرابونی زیندانەکانی ناو وەزارەتەکان!!..... کاری ئەم میلیشیایانەیە کە سەرۆکی حزب و ڕێکخراوەکانیان لەسەرەوە خەریکی پێکهێنانی حکومەت و دەوڵەتی تازەی عێراقن.
ڕوداوەکانی ئەم هەفتەیە لە تەقاندنەوەی مەزارگەی شیعەکان لەسامەرا و چەند شوێنی تر و هاوکات تەقاندنەوەو هێرش بۆسەرمزگەوتی سونەکان.......درێژەی هەمان کاروکردەوەکانی میلیشیاکانە، ئەو میلیشیایانەی لەسەرەو پێیان سپێردراوە بەو کردەوانەیان تەوازنی هێز بگۆڕن و لە بەرامبەرکی قوتبی کردنەوەی دەسەڵاتدا نەخشیان بگێڕن.
ئەم ڕوداوانەی ئەم ماوەیە ڕوویاندا، نیشانەیەکی ترسناك و کەم وێنەیە لە مێژووی دورو نزیکی کۆمەڵگای عێراقدا، نیشانەیەکە بۆگۆڕینی کۆمەڵگای عێراق بەسەرزەمینێکی یوگسلافیا ئاسای دەورانی جەنگی ناوخۆیی نێوان سرب و کرواتەکان، بە بونی شەری تیرۆرستی بلۆکە تیرۆرستە نێونەتەوەیەکان(تیرۆریزمی نێودەوڵەتی ئەمریکاو ئیسلامی سیاسی)وە.
ئەمە بێگومان ئەگەر ئێستا ئەبعادێکی سەرتاسەری نیە، لەدرێژەی خۆیدا سەراسەری دەبێتەوە، و بەیەکدادانی قەومیش لەدڵی هەلومەرجێکی ئاوادا بەتایبەت لەوشارانەی کورد زمان و عەرەب زمانی تیایە، لەکوشتاری ژێر بەژێری تاك تاکەوە دەبێتە بەیەکدادانی ئاشکراو بەکۆمەڵ و سەراسەری لەم شارانەدا.
ئەوە کەبۆ لەم کاتەدا بەیەکدادانی ئەم میلیشیایانە گەیشتوە بەم ئاستە ترسناکە، مەسەلەکە ئەوەیە کەخاوەنی ئەسڵی ئەم میلیشیانە لەسەرەوە خەریکی پێکهێنانی حکومەتن، حکومەتێك کە بنەماکەی لە جێگای بەڕەسمی ناسینی حەقی هاوڵاتی بوون، بنەماکەی قەوم پەرستی و دینی و تایفی یە، و هەرکام لەم هێزە ڕەشانەش دەیانەوێ مۆری خۆیان بە باڵای دانیشتوانی سونەمەزهەب و شیعەمەزهەب و هاوکات قەومیەتی جۆراوجۆر بڕن.
لەونێوەداو لەڕاستای یەکلاکردنەوەی کێشەی پێکهێنانی حکومەتدا، بزوتنەوەی سونە مەزهەب و شیعە مەزهەب، بزوتنەوە قەوچێتی کوردو عەرەب لەسەرپایەی زمانی جیاواز، بەگژیەکتریدا بکەن و لەو ڕێگایەوە ڕادەی بەشی دەسەڵات لە حکومەتی پێکهاتوی داهاتودا بەدەست بهێنن.
ئەم سیاسەتە دژی ئینسانیە، کە زەمینەو ژینگەی سیاسیەکەی دەرهاویشتەی جەنگخوازی ئەمریکا وبەرهەمی تەوافق و هدنەی ناپەیەداری لەسەرەوەی حزب ولایەنەسیاسیەکانە، لە غیابی دەسەڵاتی دەوڵەتی و حکومی و یاسادا دایە، کە بواری داوە میلیشیا لەسەراسەری عێراقدا قەڵەمڕەوی دەسەڵاتدارێتی بەپێ نفوزو پانتایی میلیشیاو زۆری چەك دیاری بکات.
ڕژێمی بەعس بەدرێژایی مێژووی دەسەڵاتدارێتی خۆی هەوڵیدا کێشمەکێشی نێوان ناسیونالیزمی دەسەڵاتدار کە لەسەر دەستی خۆی نوێنەرایەتی دەکرا لەگەڵ ناسیونالیزمی کورد بکێشێتە شەڕی ناوخۆیی نێوان کورد زمان و عەرەب زمانەکان، بەڵام تیایدا مایەپوچ دەرچوو، لەهەموو مێژووی کۆمەڵگای عێراقدا ئێمە شاهیدی بەرامبەرکێ ی ناوخۆیی نێوان خەڵکی کورد زمان وعەرەب زمان نەبووین، وسیاسەتی شوڕکردنەوەی کێشمەکێشی باڵە ناسیونالستەکان، بۆناو خەڵکی، بەشوێنێك نەگەیشت، هاوکات کێشمەکێشی نێوان لایەنە سیاسی یە مەزهەبیەکانی عێراق" شیعەو سونە" ش، لەڕابردودا دیسان بۆ شوڕکردنەوەی بۆناو خەڵکی سونە مەزهەب و شیعە مەزهەب هەر توشی شکست

بووەو هەموو مێژووی کۆمەڵگای عێراق، بەیەکدادانی خەڵکی سەر بەمەزهەبی جیاوازی بەخۆیەوە نەبینیوە. ئەوەی کەئێستا خەریکە کۆمەڵگای عێراق دەکاتە بەیروتی ساڵانی هەفتاکان و یوگسلافیای پێشوو، بەرهەمی داگیرکاری و جەنگی تیرۆرستەکان و ئەوهێزو لایەنەسیاسیانەیە، کە بەئەندازەی تاڵە دەزویەك ژیان و گوزەرانی خەڵکیان لامەبەست نی یە و هەریەکەیان دەیەوێت لەسەر کلورکلور لاشەی خەڵکی سەر بەزمانی غەیرخۆیان و قەومیەتی غەیری خۆیان، بگەنە دەسەڵات و بە هەڵپەڕکێ و شایی لۆغانەوە جەژنی کوشتارییان بگێڕن.

چ شەرمەزاریەکە، ئەمە ئەو دیموکراسیە بوو کە ئەمریکا وادەی ئەدا، ئەمریکا وادەی هێنانی دیموکراسی ورزگارکردنی خەڵکی عێراق و بنبڕکردنی تیرۆریزمی ئیسلامی و لەبەینبرنی چەکی کۆکوژو لابردنی هەڕەشەی ڕژێمی عیراق لەسەر وڵاتانی دراوسی ئەدا، ئەم درۆ مێژوویانە بەکردەوە دەرکەوتن کە پێچەوانەکەیان راستە، ئێستا هەرچی هێزو لایەنی کۆنەپەرستی لە گۆر متبودا بوون، هێنراونەتە سەروبەندی دەسەڵات پێدان،و بەڕێوەبردنی دەوڵەت و چەرخاندنی حکومەتی داهاتووی عێراق. ئیسلامی سیاسی و تیرۆرزمەکەی نەك بنەبر نەکرا، کۆمەڵگای عێراق لەسەردەستی ئیسلامی سیاسی و تیرۆریزمەکەی بۆتە وێرانەو کۆمەڵگای عیراق بۆتە سەرچاوەی لەدایکبونی زەرقاویەکان و ڕەوانەکردنی تیرۆر بۆ گۆشەوکەنارەکانی دنیاو هاوکات بەشداری پێکردنیان لەدەسەڵاتدا. ئەگەر سەردەمی سەدام حسێن هەڕەشەی چەکی کۆکوژ و پەلاماردانی وولاتانی دراوسێ هەبوو، ئەوا ئەمرۆ هەڕەشەی ئەنفلۆنزای ئیسلامی سیاسی دەبەرابەری چەکە کۆکوژەکانی!! و پەلاماری عیراق، هەڕەشە لەوڵاتانی ناوچەکەو دنیا دەکات.

ئەگەر بەر لە سێ ساڵ لەمەوبەر کەسانێك لەنارۆشنیەوە توشی سەرلێشێوان بوون و لە ژێرکاریگەری ژورنالیزمی پانوپۆری بەکرێگیراودا گیردران و بەناحەق کەوتنە بەرەی فریوکاریەکانی جەنگی ئەمریکا، دەبێ ئەمرۆ بەچاوێکی کراوەوە بڕوانە جەنگخوازی ئەمریکاو ئاکامەکانی، بڕوانە ئەو هێزە سیاسیانەی بەناحەق بەناوی نوێنەرایەتی بەشە جۆراوجۆرەکانی خەڵکی عێراقەوە، هەموو پێودانگێکی ئینسانیان ژێر پێخستوە،و بۆ کێشمەکێشی نێوان خۆشیان بەهەمان شێوە میلیشیا و کردەوەکانیان دەکەنە پێوانەی بڕانەوەی ناکۆکیەکیە چارهەڵنەگرەکانیان.

ئێستا کە بەکردەوە کۆمەڵگای عێراق، لەبەردەم شەڕێکی ناوخۆیدا ڕاگیراوە، ئەرکێکی گەورەو مێژووی لەسەر بەرەی متەمەدینی دنیایە، کە بێنە مەیدان، و بەربگرن بەوکارەساتە ناوازەو کوشتارەی کە میلیشیای سەر بەحزب و لایەنە سیاسیە کۆنەپەرستەکانی عێراق، بەکردەوە خەریکن نەخشەو پیلانی بۆ دادەڕێژن.

ئەوەی کەبەڕاستی وبەکردەوە دەتوانێت دەستی ئەم میلیشیاو هێزانە لەسەر ژیان وچارەنوسی سیاسی عێراق کۆتا بکات،و بەربگرێت بە تەنینەوەی بەیەکدادانی تایفی و قەومی، بەر لەهەموو شت لەگرەوی ئەوەدایە دەستی هەردوو بەرەی جەنگی" تیرۆرستی ئیسلامی سیاسی و تیرۆریزمی نێودەوڵەتی بەسەرکردایەتی ئەمریکا" لەسەر عێراق ناوچەکەدا هەڵبگیرێت، کە فاکتەری بناغەیی سەرهەڵدانی نائارامی عێراقن، بە قوتبونەوەی میلیشیاکانیشەوە.

کارێکی ئاواگەورەو بۆ دەست کۆتاکردنی ئەم دووقوتبە جیهانیە تیرۆرستە، تەنها بەهاتنەمەیدانی هێزی سێیەم، بەواتایەکی تر بەقوتبی سێیەم دەکریت، بەرەی پێشکەوتنخوازی دنیا، ئەو بەرەیەی کە 15 فۆریە 2002 دا گۆشەیەك لە نمایشی هێزی خۆی بەدژی شەڕخوازیدا نیشانی ملهوڕەکانی دنیادا، ئێستاش ئەم هێزە بە بەرچاوڕۆشنیەکی زیاترو ئامادەیی فراوانترو گەورەترەوە نەك دەتوانێ ئەمریکاو تیرۆریزمی ئیسلامی کەنار بخات و دەستیان لەسەر کۆمەڵگای عیراق کۆتابکات، بەڵکە دەتوانێت ببێتە هێزی ئومێدی بەخش لە پشتی هێزە مەدەنی و بزوتنەوەی ڕادیکاڵە خوازەکانی عێراق، بۆ لەچەکداماڵینی میلیشیاکانی ئێستای هیزە کۆنەپەرستانەکانی عێراق وسازدانەوەی دەوڵەتێکی سکولاری غەیرە قەومی و حکومەتێکی مۆدێرن، کەتیایدا حەقی هاولاتی بوون و وەکویەکبونی یاسایی بۆ هاولاتیان مسۆگەر بکات. هەر ئەمەش دەتوانێ ئایندەیەکی ترو ئاسۆیەکی تر بخاتەبەردەم خەڵکی عێراق و بەربگری بەدرێژەکێشانی ئەم سیناریۆ ڕەشەی کەئەمریکاوهاپەیمانەکانی لەگەڵ هێزە گوێلەمستەکانی خولقاندویانەو دایانسەپاندووە.

2006-3-1